

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

בפני כבוד השופט שלמה פרידלנדר

תובע

אילן קריאף

ע"י עוה"ד שרון גלילי ודורית דגן-אולקיניצקי

נגד

נתבע

יהודה אמסילי

ע"י עוה"ד ליטל ברששת ומאיה מאור

פסק דין

התביעה והפלוגתות

1

1 לפניי תובענה כספית על סך 8,000,000 ₪ [לצרכי אגרה. התובע נושה בנתבע סך 17,163,434
2 ₪, נכון ליום 2.5.19; נספח ה' לכתב התביעה].
3

4 2. התובענה משתלשלת מעסקת היסוד בין הצדדים משנת 2002, שבמסגרתה התחייב הנתבע
5 לשלם לתובע סכום מסוים. טיבם של העסקה וסכום ההתחייבות המקורית שנויים במחלוקת.
6 בפועל, התובענה נסמכת על מסמך מיום 20.6.06, שלטענת התובע משקף הסכם לכימות חובו של
7 הנתבע בגין עסקת היסוד וההתחייבות המקורית. לפי המסמך, על הנתבע לשלם לתובע סך 775,000
8 ₪, בצירוף ריבית בשיעור 2% בחודש עד הפירעון בפועל [נספח א' לכתב התביעה; להלן: "מסמך
9 ההתחשבות"].

10 3. בהתאם לרשימה המוסכמת של הפלוגתות, שנקבעה לפי טענות התובע שהנתבע הכחיש בכתב
11 הגנתו [פרוטוקול מיום 13.2.20, עמ' 7 – 9], פסק הדין ידון בשאלה מה הייתה עסקת היסוד בין
12 הצדדים משנת 2002; מה הייתה התחייבותו הכספית המקורית של הנתבע כלפי התובע במסגרתה;
13 האם הנתבע שילם לתובע, בשנים 2002-2003, סך 434,000 ₪, כפירעון מלא או חלקי של התחייבות
14 זו; האם, במהלך מעין הליך גישור ביום 20.6.06, הנתבע הסכים לתוכנו של מסמך התחשבות,
15 שנרשם על ידי ידיד משותף של הצדדים ששימש כמעין מגשר, שלפיו הנתבע ישלם לתובע סך
16 775,000 ₪, תוך חודש, אחרת יישא הסכום ריבית של 2% בחודש; האם הוסכם בין הצדדים, כחודש
17 לאחר מכן, כי החוב האמור לא ייפרע לאלתר, אלא יעמוד כחוב תלוי ועומד לפירעון לפי דרישת

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 19-05-22210 קריאף נ' אמסילי

1 התובע, כשהוא נושא ריבית כאמור; והאם הנתבע שילם לתובע, בשנים 2013-2014, סך 106,000 ₪,
2 כפירעון חלקי של חובו. כמו כן תידון טענת הנתבע להתיישנות התביעה, על יסוד הממצאים
3 העובדתיים שייקבעו במסגרת ליבון הפלוגות האמורות.

4 עסקת היסוד

5 גרסת התובע: מכירת זכויות במקרקעין לנתבע

6 4. התובע, מתווך נדל"ן, והנתבע, יזם נדל"ן, היו ידידים וותיקים. בתקופת השנים 2000 – 2002,
7 רכש התובע ממתווך נדל"ן אחר, מר דוד יצחקי ז"ל (להלן: "יצחקי"), את הזכות להירשם כבעלים
8 של שלישי ממגרש בשטח כ-2 דונם באשדוד (מגרש מס' 2030, גוש 2016, חלק מחלקה 19), בתמורה
9 למחילת חוב של יצחקי כלפיו בסך כ-200,000\$. בטרם נרשמו הזכויות על שם התובע, הוסכם בין
10 התובע והנתבע, שרכש את הזכויות ב-2/3 הנותרים של המגרש, כי זכויות התובע בשלישי המגרש
11 יומחו לנתבע, כדי שהנתבע יוכל להקים מיזם נדל"ן על כל שטח המגרש. החוזה של התובע עם יצחקי
12 לא השתמר בידי התובע [עדות התובע בפרוטוקול מיום 11.6.20, עמ' 52-53, 57 – 64, 78-79].

13 5. גרסת התובע, לגבי התמורה שהנתבע התחייב לו כנגד המחאת הזכויות האמורה, לוקה
14 בעמימות: בכתב התביעה נאמר כי הנתבע התחייב לשלם לתובע סך "כ-185,000\$... בתוספת ריבית
15 או סכומים נוספים כרווחים שיופקו מהפרויקט" [כתב התביעה סעיף 5]. בעדותו שלל התובע
16 הסכמה על ריבית או השתתפות ברווחים [פרוטוקול מיום 11.6.20, עמ' 100-101, 109-110]. התובע
17 לא ידע לנקוב בסכומה המדויק של קרן ההתחייבות, וציין סכומים שונים בגזרה שבין 190,000 \$ ו-
18 200,000\$: "אז גמרנו שהוא ישלים לי איזה, לא יודע, 200,000\$" [פרוטוקול מיום 11.6.20, עמ'
19 53]; ובמקום אחר: "לא יודע. 195, 190. לא יודע. אלף דולר" [שם, עמ' 100].

20 גרסת הנתבע המוקדמת: להד"ם

21 6. הנתבע, בכתב הגנתו, כפר בכל חלקי גרסתו של התובע, טען שאין בה "שמץ של אמת" [שם,
22 סעיפים 4, 8 ו-31], והגדיר את התביעה כניסיון של התובע לחלץ ממנו כספים במרמה [שם, סעיפים
23 1 ו-7]. הנתבע לא הסתפק בהכחשה טקטית לצורך אי-הסרת נטל הראיה מעל כתבי התובע, אלא

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 פירט, כקביעה פוזיטיבית, כי "הנתבע מעולם לא התחייב לשלם לתובע כסף" וכי "בין הנתבע לבין
2 התובע אין כל מערכת הסכמים והתחייבויות" [שם, סעיף 8].

3 גרסת הנתבע המאוחרת: עמלה בגין הסרת סיכון להחמצת העסקה

4 7. בניגוד לכתב ההגנה, שבמסגרתו הנתבע שלל פוזיטיבית את גרסת התובע, ולא הציג גרסה
5 נגדית – בעדותו לפני הודה הנתבע בקיומה של עסקת יסוד, שבמסגרתה התובע היה מעורב בעסקת
6 הרכישה של שליש המגרש הנדון על ידי הנתבע מכונס הנכסים של יצחקי; והנתבע התחייב לשלם
7 לתובע סך \$110,000 בגין מעורבות זו. יוער כי הנתבע פעל בעסקאות הנוגעות למגרש הנדון באמצעות
8 החברה י.לי-דה השקעות בע"מ [להלן: "י.לי-דה"]; מוצגים 15 – 17 בתיק המוצגים מטעם התובע;
9 עדות הנתבע, בפרוטוקול מיום 26.7.20, עמ' 162, 165 ועוד, המייחס לעצמו את עסקאות החברה
10 המתוארות במוצגים האמורים].

11 8. לגרסת הנתבע, המעורבות של התובע בעסקת הרכישה של שליש המגרש מן הכונס, על ידי
12 הנתבע, התבטאה בכך שהתובע יזם מהלך שבו אדם אחר יגיש לכונס הצעה גבוהה מזו של הנתבע.
13 לאחר מכן חשף בפני הנתבע את הסיכון הנשקף לו, ואז הבטיח לנתבע "להוציא מן התמונה" את
14 המתחרה. הנתבע לא יכול היה להרשות לעצמו להחמיץ את העסקה, שהייתה דרושה לו לצורך
15 הקמת מיזם הנדלי"ן על מלא שטח המגרש. לפיכך הנתבע נאלץ להתחייב לשלם לתובע סך \$110,000,
16 בתמורה להסרת הסיכון שהתובע בעצמו יצר [פרוטוקול מיום 26.7.20, עמ' 161 – 167, 173, 183,
17 186].

18 9. יש לציין כי עוד לפני שהנתבע מסר גרסה מאוחרת זו – התובע העיד על הסיכון לזכיית הנתבע
19 בעסקה הנדונה, בעטיו של מתחרה פוטנציאלי, ועל היחלצותו לסייע לנתבע להינצל ממנו. אולם,
20 לגרסת התובע, לא הוא יזם את ההצעה המתחרה; ועזרתו לנתבע בהקשר זה נעשתה מתוך ידידות
21 ושלא על מנת לקבל פרס [פרוטוקול מיום 11.6.20, עמ' 79-80]. לגרסת התובע – לא בגין עזרה זו,
22 אלא בגין המחאת הזכות בשליש המגרש, הוא נושה בנתבע סך \$200,000-\$190,000.

23 אין מדובר בחוזה הנוגד את תקנת הציבור

24 10. משמעותה של גרסת הנתבע המאוחרת היא כי התובע גרם בזדון ליצירת איום על זכיית
25 הנתבע בשליש המגרש הנדון, כדי שיוכל לסחוט מן הנתבע "דמי הגנה" בתמורה להסרת אותו איום.

26 11. גרסת הנתבע מייחסת לתובע, אפוא, התנהגות מעין פלילית. לפיכך, לו קיבלתי גרסה זו, היה
27 בכך כדי לסווג את עסקת היסוד כחוזה בטל, בהיותה נוגדת את תקנת הציבור [חוק החוזים (חלק
28 כללי), תשל"ג-1973 (להלן: "חוק החוזים"), סעיף 30]. אולם, דווקא משום כך, הנטל להוכחת

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

- 1 גרסה מעין זו – מוגבר [ע"א 7456/11 בר נוי נ' מלחי (11.4.2013), פסקה 15]. הנתבע לא הוכיח גרסה
2 זו אפילו לכאורה. אדרבא: מדובר בגרסה כבושה שמשקלה מועט [ע"פ 2566/14 גלפונד נ' מדינת
3 ישראל (17.2.2016), פסקה 37].
- 4 12. לפיכך אני מעדיף את גרסת התובע, שלפיה עסקת היסוד לא הייתה בגדר "עילה בת עוולה",
5 ואין מניעה מאכיפת ההתחייבות הכספית של הנתבע במסגרתה.
- 6 13. דחיית גרסתו של הנתבע, המייחסת לתובע מעשה עוולה, חלה רק על הרכיב בגרסתו שלפיו
7 התובע גרם למצוקה שממנה "חילץ" את הנתבע – בניגוד לגרסת התובע, שלפיה היה מעורב בחילוץ
8 בלבד. אין בכך כדי להכריע בשאלה אם התחייבותו הכספית של הנתבע הייתה תמורה לסיוע
9 לגיטימי לנתבע ברכישת הזכויות בשליש המגרש מן הכונס, או שהייתה תמורה לרכישת הזכויות מן
10 התובע [לפיצול נטל הראיה בטענת הגנה המייחסת לתובע מעשה בעל גוון פלילי ראו עניין בר נוי
11 [כלעיל בפסקה 11], פסקה 16 בפסק הדין].
- 12 תשלום שאינו במחלוקת של הנתבע לתובע בסך 434,000 ₪, בתקופה 11.2002 – 2.2003
- 13 14. אין מחלוקת כי, בעקבות עסקת היסוד, הנתבע שילם לתובע סך 434,000 ₪, באמצעות שותפו
14 של הנתבע, מר יצחק אליקים, בתקופה מנובמבר 2002 עד פברואר 2003 [עדות התובע, פרוטוקול
15 מיום 11.6.20, עמ' 53, 100, 102, 109, 116. תשלום זה תועד בתצהירו של מר אליקים, מוצג 3 בתיק
16 המוצגים מטעם התובע, שהתקבל בהסכמה; פרוטוקול מיום 11.6.20, עמ' 130. התובע צירף גם
17 מסמכים נוספים המתעדים את התשלום האמור; מוצגים 4 – 8 בתיק המוצגים מטעמו]. הנתבע
18 אישר תשלום זה, תוך ייחוסו לעסקת היסוד בקשר עם שלישי המגרש הנדון; הגם שנקב לגביו בסך

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 \$110,000 [פרוטוקול מיום 26.7.20, עמ' 164, 167, 168, 170, 173, 185, 186; סיכומי הנתבע,
2 פסקאות 43-44].

3 15. בתקופה האמורה היה שער היציג של הדולר כ-4.8 ₪. מכאן שהתשלום השקלי בסך 434,000
4 ₪, שאינו במחלוקת כאמור, היה שווה בקירוב, במועד תשלומו, לסך כ-\$90,417; ולא לסך
5 \$110,000, שבו נקב הנתבע בתור הסכום שאותו חב לתובע.

6 16. לגרסת התובע, תשלום זה היה פירעון חלקי של החוב בגין עסקת היסוד. לגרסת הנתבע, הסך
7 של \$110,000 מהווה פירעון מלא של חובו לתובע.

8 אי-הוכחתה של גרסת התובע לגבי עסקת היסוד ויתרת החוב של הנתבע לתובע בהקשרה

9 17. לגרסת התובע, בדבר המחאת זכויותיו בשליש המגרש לנתבע, בתמורה בסך \$190,000-
10 \$200,000, אין כל תימוכין ראייתיים. אין תימוכין ראייתיים לעצם קיומן של זכויות לתובע בשליש
11 המגרש; לאחר שהזכויות הנטענות לא נרשמו במרשם המקרקעין, החוזה הנטען לרכישתן על ידי
12 התובע מיצחקי לא השתמר בידי התובע, ויצחקי נפטר ולא העיד במשפט. העסקה הנטענת בין
13 התובע והנתבע לא נערכה בכתב, וכמוה – התחייבותו הנטענת של הנתבע לשלם לתובע את הסכום
14 הנזכר, או סכום כלשהו, בתמורה לאותן זכויות. גרסת התובע, שלפיה הנתבע התחייב לשלם לו יתר
15 על הסכום ששילם בפועל, נותרה, אפוא, בגדר עדות יחידה ועמומה של בעל דין, על פרשה נושנה
16 מלפני כ-20 שנה. אין מקום לקבוע ממצאים על פיה בלבד.

17 18. אני דוחה את טענת הנתבע [בסיכומיו, פסקאות 34 – 36], כאילו שמאות שוויו של שליש
18 המגרש, בסך כ-\$90,000, במסגרת "דו"ח אפס לליווי פיננסי" מאת דן אורמן, מהנדס מקרקעין
19 ושמאי בניין, מיום 29.12.02 [מוצג 1 בתיק המוצגים מטעם הנתבע; להלן: "דו"ח אורמן"], סותרת
20 את גרסת התובע בשאלת גובה ההתחייבות המקורית. ראשית, אין זה נכון ששליש המגרש הוערך
21 שם בשווי כאמור: בדו"ח רק צוין כי הנתבע שילם סכום זה לכונס, לצורך רכישתו [שם, סעיפים 4.1
22 ו-12.2]. שנית, ניתן להניח כי מחירו של שליש המגרש, בהקשר של כינוס נכסים, היה נמוך משווי
23 השוק שלו. כפוף לנסיבות העניין, מקובל כי מימוש מהיר של נכס מקרקעין כרוך בהפחתה של כ-
24 15% ממחירו. מכאן שמחיר הרכישה של שליש המגרש מן הכונס, בסך \$91,000, מצביע לכאורה על
25 שווי שוק של כ-\$105,000. שלישית, ההערכה השמאית הכלולה בדו"ח לגבי המגרש, להבדיל מציון
26 עלותו, נוקבת בסך \$768,000 עבור המגרש בכללותו. שווי זה כולל זכות לבניית 4 דירות נוספות,
27 שהנתבע רכש מק.בי.עי בתמורה לסך \$64,000 [שם, סעיפים 6.1 ו-12.2]. כלומר, שווי המגרש לפני
28 רכישת הזכות האמורה היה סך \$704,000; ומכאן ששווי שליש המגרש היה כ-\$235,000. לפיכך, לו
29 הוכיח התובע את זכויותיו הנטענות במגרש, וכי הנתבע רכש ממנו זכויות אלו – הייתה שמאות זו

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 תומכת דווקא בגרסת התובע בדבר שווי העסקה. רביעית, העסקה בין התובע והנתבע לא הייתה
2 עסקה רגילה של מכירת מקרקעין בתנאי שוק, אלא וויתור של התובע לטובת הנתבע על חלק ממגרש
3 שהנתבע כבר היה בעלים של זכויות לגבי רובו, לטובת מיזם נדל"ן רווחי על מלוא שטח המגרש.
4 הנתבע עצמו הודה כי, בנסיבות אלה, היה כדאי לו לשלם לתובע ולאדם נוסף סכומים נוספים מלבד
5 הנשיאה במחיר המגרש [פרוטוקול מיום 26.7.20, עמ' 164, 167]. לאור המקובץ, אין בדו"ח אורמן
6 משום תמיכה בגרסת הנתבע בדבר עסקת היסוד והתחייבותו במסגרתה. מכל מקום, אין בדחיית
7 טענה זו של הנתבע, המתיימרת להסתמך על ראייה אובייקטיבית, כדי למלא את החלל הראייתי,
8 הנוקף לחובת התובע, בקשר עם גרסת התובע בדבר עסקת היסוד והתחייבותו הכספית של הנתבע
9 במסגרתה.

10 19. מעדותו של התובע משתמע שהוא גזר את הסכום שציפה לקבל מן הנתבע (כ-190,000\$-
11 \$200,000), בתמורה לויתור על זכויותיו בשליש המגרש, מן הסכום שבו, לגרסת התובע, רכש
12 זכויות אלה מיצחקי (כ-200,000\$). אולם התובע הבהיר כי לא שילם ליצחקי סכום כאמור בפועל,
13 אלא מחל לו על חוב של יצחקי כלפיו, שהצטבר לסכום כאמור [פרוטוקול מיום 11.6.20, עמ' 52,
14 60-61, 78]. יצחקי היה שקוע בחובות [כמתואר במבוא לחוזה מיום 5.9.01, שלפיו הנתבע, באמצעות
15 לי-דה, רכש מכונס הנכסים של יצחקי את שלישי המגרש הנדון, בתמורה לסך \$91,000; מוצג 16
16 בתיק המוצגים מטעם התובע, להלן: "חוזה הרכישה מן הכונס"]. ייתכן, אפוא, שהתובע הבין כי
17 מוטב לו לזכות במגרש הנדון, אפילו שוויו היה בסביבות \$100,000, בתמורה למחילת חוב בסך כ-
18 \$200,000, שספק רב אם ניתן יהיה לגבותו.

19 20. מסקנתי, אפוא, כי מעבר לעובדה כי רכישת שלישי המגרש מן הכונס תמורת סך \$91,000,
20 וההערכה המשתמעת מדו"ח אורמן שלפיה שווי שלישי המגרש עולה לסך כ-235,000\$, אין
21 מתיישבות זו עם זו – אין באף אחת משתי הראיות האובייקטיביות הללו כדי להכריע בשאלה אם
22 סכום ההתחייבות של הנתבע כלפי התובע, במסגרתה של עסקת היסוד, היה סך כ-190,000\$-
23 \$200,000, כגרסת התובע, או סך כ-110,000\$, כגרסת הנתבע.

24 21. בחוק המקרקעין, תשכ"א-1961, סעיף 8, נקבע כי "התחייבות לעשות עסקה במקרקעין
25 טעונה מסמך בכתב". בחוק הפרוצדורה האזרחית העותומני (משנת 1879), סעיף 80, נקבע כי
26 "תביעות הנוגעות להתחייבויות וחוזים... או להלוואות שעל פי הרגיל והנהוג הם נעשים במסמך
27 בכתב... צריך להוכיח במסמך בכתב". אין ספק כי רגיל ונהוג שהעברת זכויות במקרקעין בכלל,

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 ולגבי זכויות ששווין בין \$91,000 ו-\$200,000 בפרט; וכן התחייבות כספית בסכום שבין \$87,000 ו-
2 \$200,000 – נעשות במסמך בכתב.

3 22. אדרבא: חרף שאלה ישירה של ב"כ הנתבע, התובע לא הסביר כיצד מתיישבת גרסתו, שלפיה
4 הוא זה שמכר את הזכויות בשליש המגרש לנתבע, לאחר שרכש אותן מיצחקי – עם חוזה הרכישה
5 מן הכונס, שלפיו הנתבע רכש את שלישי המגרש הנדון ישירות מן הכונס [פרוטוקול מיום 11.6.20,
6 עמ' 87 – 89]. אין מחלוקת כי מדובר באותו שלישי מגרש [שם, עמ' 93]. כלומר, חוזה הרכישה מן
7 הכונס הוא בגדר מסמך בכתב התומך דווקא בגרסת הנתבע.

8 23. התובע לא הוכיח, אפוא, את גרסתו לגבי עסקת היסוד וחובו המקורי של הנתבע כלפיו. לפיכך,
9 כל שניתן לקבוע הוא כי, על פי הודאת הנתבע, הוא חב לתובע סך \$110,000 בגין עסקת יסוד כלשהי.

10 24. הנתבע לא הוכיח פירעון סכום זה, מלבד התשלום שאינו במחלוקת בסך 434,000 ₪, אשר
11 שולם ב-3 פעימות במהלך התקופה מיום 25.11.02 עד יום 14.2.03 [כעולה ממוצגים 3 – 8 בתיק
12 המוצגים מטעם הנתבע]. לצורך פשטות החישוב, אניח כי סכום זה שולם בפעימה אחת באמצע
13 התקופה האמורה, קרי: ביום 6.1.03, שבו שער היציג של הדולר היה סך 4.8 ₪. התוצאה היא כי
14 הנתבע נותר חייב לתובע סך 94,000 ₪, נכון ליום 6.1.03.

15 פגישת הגישור ביום 20.6.06 ומסמך ההתחשבנות: היעדר העדה על גמירת דעת

16 גרסת התובע: פגישת גישור שהסתיימה בהסכמה על מסמך ההתחשבנות

17 25. התובע טוען כי ביום 20.6.06 התקיימה מעין פגישת גישור בין הצדדים לפני ידיד משותף, מר
18 מישל וענונו (להלן: "מישל" ו"הפגישה"), לפי העניין). בסיום הפגישה רשם מישל בכתב ידו מסמך
19 שכותרתו "הסכם התחשבנות", ולפיו מישל "מאשר בהסכמת הצדדים כי יהודה אמסילי (הנתבע
20 – ש"פ) ישלם לאילן קריאף (התובע – ש"פ) \$170,000 שווה ערך בשקלים 775,000 ₪ תוך חודש
21 ימים וישא ריבית 2% בחודש על כל פיגור". מישל לבדו חתום על המסמך [כתב התביעה, סעיפים
22 11-12; וכן נספח א' לכתב התביעה].

23 26. התובע טוען כי בחלוף כחודש ביקש הנתבע לדחות את הפירעון לתקופה בלתי מוגבלת, בכפוף
24 להשבת החוב על פי דרישת התובע, בתוספת הריבית המוסכמת; והתובע הסכים לכך. לטענת
25 הנתבע, הסכמה מאוחרת זו הושמעה על ידי הנתבע באוזני אחרים, לרבות מר ג'קי בן זקן [כתב
26 התביעה סעיפים 13, 15].

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 27. התובע רואה במסמך ההתחשבנות, ובהסכמה המאוחרת האמורה, ביטוי להסכמה חוזית
2 מחייבת של הנתבע לחוב ולכימותו, ונושה בתובע את הסכום הנגזר מכך, לרבות הריבית האמורה
3 שהצטברה מאז. בתקופה מנובמבר 2013 עד פברואר 2014, בעקבות דרישת התובע, הנתבע –
4 באמצעות צדדים שלישיים – העביר לתובע סך 106,000 ₪. התובע טוען כי מדובר בפירעון חלקי של
5 החוב, המהווה הודאה של הנתבע בו [כתב התביעה, סעיף 16, ונספחים ג1-2].

6 גרסת הנתבע המוקדמת: להד"ם

7 28. הנתבע שלל את עצם התרחשותה של פגישה מעין גישורית ביום 20.6.06 לפני מישל [שם, סעיף
8 16]. הוא הכחיש השגת הסכמה כלשהי במסגרתה, ובכלל זה את ההסכמה הנטענת במסמך
9 ההתחשבנות; ושלל כי בכלל ראה מסמך זה לפני הגשת התביעה [שם, סעיפים 17 ו-19]. גם כאן,
10 הנתבע לא רק הכחיש את טענות התובע בעניינים האמורים – אלא שלל פוזיטיבית את עצם
11 התרחשותה של הפגישה, ואת עצם ידיעתו אודות מסמך ההתחשבנות.

12 גרסת הנתבע המאוחרת: ניסיון גישור ועריכת מסמך התחשבנות ללא הסכמה

13 29. בניגוד לשלילה הפוזיטיבית בכתב הגנתו כאמור, בעדותו לפני הודה הנתבע בניסיון הגישור
14 שערך מישל, ואף בכך שבאותו מעמד ראה את מסמך ההתחשבנות שנערך במהלכו על ידי מישל
15 [פרוטוקול מיום 26.7.20, עמ' 173-174, 181, 199]. מלבד הודאותיו אלה, הנתבע נתפס בגרסה
16 הנחזית כבלתי מהימנה בדבר תכני השיחה המקדימה לאותו ניסיון גישור, במסעדה, באותו יום
17 [שם, עמ' 203].

18 התשתית הראייתית: עדותו של מישל וענונו בלבד

19 30. לא אוכל לקבוע ממצאים לפי עדותו היחידה של מי מבעלי הדין כשלעצמו; לרבות בשים לב
20 לקשיים האמורים בגרסת התובע בדבר עסקת היסוד, ולפגימת מהימנותו של הנתבע, ומשקלן
21 המועט של גרסאותיו הכבושות.

22 31. עד ההגנה אסף יריב, שנטען כי נכח בפגישה, דבק בעדותו לפני בגרסה כי לא היה עד
23 ל"סיגירה", כלשונו [פרוטוקול מיום 26.7.20, עמ' 148, 156, 158]. כלומר, לא ניתן לחלץ מעדותו
24 תמיכה בגרסאות מי מן הצדדים בשאלה אם הושגה הסכמה במסגרתה או בעקבותיה. לא נותר לי

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 אלא לבחון את עדותו של מישל עצמו, ידיד משותף של שני הצדדים, שאין לו עניין בתוצאות
2 המשפט.

3 עדותו של מישל ועננו אודות הפגישה, והמצא של ניסיון לגישור

4 32. התרשמותי ההוליסטית מעדותו הממושכת של מישל לפניי הייתה כי הנו אדם שוחר טוב,
5 אשר ניסה לסייע לצדדים ביישוב הסכסוך ביניהם, ובעדותו ניסה לסייע לבית המשפט בחקר האמת.
6 אולם, עדותו, כמו גם מרקם היחסים החברתיים והעסקיים שתיאר במסגרתה, לא התאפיינו
7 בפרטים ברורים, בגבולות ברורים ובדפוסים ברורים של קניין וחוזיים. לפי עדותו, בעולם החברתי
8 המשותף לו עצמו, לצדדים ולחבריהם – נוהגים החברים לסייע זה לזה, לעתים בסכומי כסף גדולים,
9 ולעתים אף למחול על חובות. אמנם, קיימת ציפייה להגינות ונדיבות הדדיות; אולם לא נהוג לנהל
10 רישומים חתומים של ההעברות הכספיות וההסכמות הנוגעות להן, ולהגדיר במדויק ומראש
11 סכומים, מועדי השבה, אחוזי ריבית או תבחיני שיתוף ברווחים. מעדותו של מישל משתקף נוהג של
12 הסתמכות הנותן על הגינותו של המקבל, והנחה כי במקרה של מחלוקת – היא תיושב בהסכמה
13 חברית [ראו, בין השאר, פרוטוקול מיום 11.6.20, עמ' 28 ו-30]. גם התובע העיד על יחסים כספיים
14 עם הנתבע, שהתנהלו באופן בלתי רשמי, על יסוד הסכמות בעל פה, ואמון הדדי שהחליף לעתים
15 הגדרות מפורטות של החיובים המוסכמים [שם, לאורך עדות התובע בכלל, וכפי שהוא מאשר בעמ'
16 67 בפרוטוקול בפרט].

17 33. הגישה האמורה הודגמה בעדותו של מישל גם בנטייה שלא לדקדק בפרטים עובדתיים,
18 שעשויה להיות להם משמעות בעולם משפטי מחמיר של קניין וחוזים; אלא להתמקד בנרטיב הכללי
19 של שיקום יחסיהם של התובע והנתבע. התרשמתי כי מישל, כמו דיני היושר, נוטה להשקיף על
20 הראוי כאילו התממש; עד כדי חשש כי מישל לא הקפיד לוודא כי הנחתו, שלפיה ראוי שהצדדים
21 יכבדו את הצעת הפשרה שלו ויסיכמו לה, אמנם התממשה במידה המכוננת הסכמה חוזית במובנה
22 המשפטי הדווקני. כמפורט להלן, התברר מעדותו כי במסמך ההתחשבנות שניסח ובתצהירו לא
23 הבחין בין מה שלגישתו הוסכם בין הצדדים (הקרן) לבין מה שלפי הודאתו לא הוסכם על ידיהם
24 אלא נקבע עבורם על ידיו (הריבית). מסקנתי היא כי גם בשאלה מה הוסכם – אין לפניי העדה ברורה
25 על גמירת דעתו של הנתבע, כנדרש לשכלולו של חוזה; אלא פרשנות מוטת-אופטימיות של מישל,
26 אשר לא אומתה על ידי מצג של הנתבע, לרבות בדרך של התנהגות. בנסיבות אלה, נודעת משמעות
27 שלילית להיעדרם של סממנים מקובלים לגמירת דעת חוזית, כגון חתימת הצדדים על מסמך
28 הסכמה; או אפילו סממנים התנהגותיים, כגון תקיעת כף; או ראיות נסיבתיות, כגון עדויות
29 חיצוניות אודות האופן שבו האירוע הנדון נתפס על ידי הצדדים בזמן אמיתי. לבסוף, התרשמתי כי
30 אפילו מישל, סמוך לאחר הפגישה הנדונה, לא התנהל לגבי מסמך ההתחשבנות כמי שזה עתה
31 הצליח לגבש הסכמה סופית; אלא כמי שמקווה כי הצדדים יתרגלו לרעיון ויאמצו, בדיעבד, את

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

- 1 מסמך הפשרה שלו. חוששני שתקווה זו לא התממשה באופן מובהק כדי הנדרש להכרזה על
2 השתכללות חוזה. הגם שההתרשמות המתוארת לעיל עולה באופן הוליסטי מכלל עדותו של מישל,
3 אנסה להלן לבססה על היגדים קונקרטיים מתוכה.
- 4 34. מישל חתם על מסמך ההתחשבות, שלפי האמור בו משקף הסכמה בין הצדדים כי הנתבע
5 ישלם לתובע סך 775,000 ₪; ואם סכום זה לא ישולם תוך חודש – יישא ריבית בשיעור 2% בחודש
6 עד הפירעון בפועל. מישל גם הצהיר כי המסמך משקף הסכמה לאמור בו [נספח ב' לכתב התביעה].
- 7 35. בעדותו מסר מישל כי הנתבע הודה בעצם קיומו של חוב, אך טען לפירעונו; בעוד התובע טען
8 כי, בשל חלוף הזמן, מגיע לו יותר ממה שהנתבע פרע [פרוטוקול מיום 11.6.20, עמ' 16 ו-18]. בהמשך
9 מישל תיקן גרסתו ומסר כי הנתבע אמר לו ששילם לנתבע את רוב החוב [שם, עמ' 19]. בהקשר זה
10 אעיר כי עמימות זו עשויה להיות מוסברת לאור הבחנתי לעיל כי הפירעון שאינו במחלוקת, בסך
11 434,000 ₪, נופל במעט מן ההתחייבות שבה הודה הנתבע, בסך 110,000\$. לא מן הנמנע, אפוא, כי
12 – כנגזרת של מידת הדיוק בשיח – הנתבע טען לפירעון החוב בהיגד מסוים, ולפירעון רוב החוב
13 בהיגד אחר. מכל מקום, ניכר בעדותו של מישל שהוא לא ייחס משמעות לפרטי הסכסוך עובר
14 לפגישה מיום 20.6.06, ולא תר אחר פתרון מסוים שיעשה צדק עם עסקת היסוד; אלא התמקד
15 בניסיון ליישב את הסכסוך בפשרה, יהא הסכום המוסכם, שאליו יצליח להביא את הצדדים, אשר
16 יהא. בנסיבות אלה, איני יכול לחלץ מעדותו של מישל ממצאים אודות עסקת היסוד והתחייבות
17 הנתבע בעקבותיה.
- 18 36. מישל תיאר את מהלך הפגישה כלהלן: **"יהודה (הנתבע – ש"פ) אמר אני בשום פנים ואופן**
19 **שילמתי לו את כל הכסף, ככה יהודה טען באותה פגישה, שילמתי לו וזה מעל ומעבר ואני לא**
20 **מסכים לשלם לו"** [שם, עמ' 18]. כלומר, נקודת המוצא בפגישה הייתה "טענת פרעתי" מצד הנתבע,
21 שמצד אחד מהווה הודאה בעסקת יסוד כלשהי, ובהתחייבות כספית כלשהי של הנתבע כלפי התובע
22 במסגרתה; ומצד שני מבטאת כפירה בהתחייבות לשלם סכום גבוה מזה ששולם בפועל (סך
23 \$110,000), וסירוב להוסיף ולשלם לתובע סכומים נוספים.
- 24 37. נשאלת השאלה, אפוא, אם קיימת העדה ברורה על שינוי בעמדת הנתבע, מסירוב לכל פשרה
25 ותשלום נוסף – לגמירת דעת של הסכמה להוסיף ולשלם לנתבע סך 775,000 ₪ (עם ריבית או
26 בלעדיה). בעניין זה מאלפות מילותיו של מישל: **"כשהגענו למסמך הזה, אמרתי עזוב יהודה תסכים**
27 **לזה וזה כי לקחנו את זה בתור, כי אנחנו חברים, אנחנו משפחה, זה לא איזה אנשים זרים שצריכים**
28 **ללכת מכות, ואז אמרתי אל תדאג אני משכנע אותך, זה הסיכום הכנתי מסמך שמאשר את הסיכום**
29 **שכביכול נעשה ואז בעריכת המסמך הזה יהודה לא היה במשרד אבל הכנתי אותו, כי ידעתי**
30 **שבסופו של דבר יהודה יסכים לזה"** [שם, עמ' 19; ההדגשה הוספה]. כלומר, מישל מעיד שמסמך

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 ההתחשבות, שלפי ניסוחו ולפי תצהירו של מישל שיקף הסכמה בפועל, היה למעשה טיוטת הסכמה
2 שמישל ניסח מתוך תקווה והערכה כי הצדדים יתרכזו, בסופו של דבר, לאמצה. עצם רישום המילים
3 בדבר הסכמת הצדדים במסמך ההתחשבות אינו מהווה, אפוא, תיאור מצב בפועל – אלא תיאור
4 יעד, שבשעת הרישום טרם הושג.

5 38. על המשך הפגישה העיד מישל: "בסוף ניסיתי לשכנע את יהודה שיסכים ל-775, יהודה הנהן
6 בראש, הסכים כזה והלך, זה מה שהיה בדיוק ואז מילאתי את המסמך הזה" [שם, עמ' 20]. דברים
7 אלו מעוררים קושי, משום שהם אינם תואמים את הדברים שצוטטו לעיל [בפסקה 37]: משם
8 משתמע שמישל הכין את המסמך כטיטה, בתקווה שתאושר על ידי הנתבע בדיעבד; אך מכאן
9 משתמע שתחילה קיבל מן הנתבע מצג של הסכמה, ולאחר מכן ערך את המסמך כתייעוד לאותה
10 הסכמה. מכל מקום, גם מן הציטוט האחרון כשעצמו יש להסיק כי מישל התרשם שהנתבע הסכים
11 לסכום הפשרה, אולם הבסיס להתרשמותו זו לא היה אמירה מפורשת וברורה של הנתבע, אלא
12 מחוות ראש כלשהי, שמיד לאחריה הנתבע עזב את החדר ושאחריה לא היה כל המשך לעניין.

13 39. דא עקא, שבמחוות ראש, העשויה להתפרש באופנים שונים, אין משום העדה על גמירת דעת,
14 הגוברת על המשמעות השלילית של היעדר חתימה על מסמך משפטי, היעדר ביצוע החיובים
15 הקבועים בו והיעדר עדות נסיבתית משמעותית על הסכמה בפועל לכתוב בו. אדרבא, מישל הוסיף
16 והעיד כי הנתבע כעס על הצעת הפשרה שלו, ומיד לאחר מכן עזב את החדר: "כאשר אני ניסיתי
17 לתווך בין הצדדים, להגיד לו עזוב תן לו, תוסיף לו וזה, יהודה היה בכעס ודברים כאלה וזה, ואז
18 הוא אמר מה יותר מידי, אני הבאתי לך יותר מידי כל השנים, מה אתה מסתכל עלי, זה לא סכום
19 שצריכים להגיע אליו, ואז אמרתי יהודה עזוב בוא נגמור עם זה, תן לו 770 או 750 ובה נגמר
20 הסיפור. כשיהודה הלך הכנתי את המסמך" [שם, עמ' 24]. משתקף כאן כי הנתבע לא היה בהלך
21 רוח מגננתי כשל חייב שנתפס בקלקלת אי-פירעון, אלא בהלך רוח של מי שנטפלים אליו ומנסים
22 להוציא ממנו כספים שאינו חייב בהם [ראו גם שם, עמ' 26]. ההתרשמות היא שהלך רוח זה של
23 הנתבע הנו אותנטי ורב-שנים, ואינו בגדר "הצגה" לצורך המשפט. לא משתקף כאן שינוי בהלך
24 רוחו של הנתבע מכעס על עצם הצעת הפשרה – להסכמה לה, בטרם עזב את החדר. בציטוט זה, אין
25 כלל אמירה של מישל כי בין קריאתו לנתבע "תן לו..." לבין יציאת הנתבע מהחדר הנתבע הפגין מצג
26 כלשהו של הסכמה. לאור דברים אלה, האפשרות שהנתבע "פוצץ" את המו"מ על ידי עזיבת החדר
27 נראית לא פחות סבירה מן האפשרות שהוא סיים את המו"מ בהסכמה, ואז יצא מן החדר משום
28 שהפגישה הסתיימה בהשגת תכליתה.

29 40. בתשובה לשאלתי מה גרם למישל לחשוב שהנתבע מסכים לסכום שבו נקב מישל, השיב
30 מישל: "כי אמרתי שאני אצליח לשכנע אותו, זה בטוח" [שם, עמ' 25]. מישל חוזר, אפוא, על לשון
31 עתיד; שממנה משתמעת ציפייה להסכמה עתידית, להבדיל מהעדה על גמירת דעת בהווה [כלעיל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 בפסקה 37, סוף הציטוט מדברי מישל בעמ' 19 בפרוטוקול]. בהמשך העיד מישל שהנתבע **"עשה,**
2 **טוב בסדר ככה והלך"** [שם, עמ' 25], אמירה אשר, כקודמתה שצוטטה לעיל [בפסקה 38], אינה
3 מבהירה אם מדובר בפרשנות של מחוות גוף או בעדות ברורה אודות אמירה ברורה של הנתבע. הגם
4 שבהמשך הדברים, בתשובה לשאלה ישירה, מישל העיד שהנתבע אמר את המילה **"בסדר"** [שם,
5 עמ' 25] – כלל עדותו של מישל בעניין זה אינה מפזרת את העמימות. אין בהקשר האחד שבו מישל
6 העיד כי הנתבע ביטא מפורשות את הסכמתו כדי לדרוס את ההקשרים הרבים, שהוזכרו לעיל,
7 שמהם ניתן להתרשם כי היה מדובר בציפייה או בהתרשמות, ולא-דווקא בהעדה על גמירת דעת.
8 במיוחד כך משעלה מעדותו של מישל כי, בקהילת החברים הרלבנטית, האוטונומיה של הפרט לגבי
9 קניינו וחופש החוזים שלו אינה בהכרח הערך הגובר: **"גם כשאני יודע שאיזה חבר אחר חייב**
10 **50,000 ש"ח לאיזה מישהו וגם אין לו אני אומר תעזור לו, וגם אם הוא לא מסכים, אצלנו זה מקובל**
11 **להסכים, ככה זה עובד"** [שם, עמ' 28].

12 41. מישל העיד כי מאמציו לפשר בין הצדדים נמשכו גם בחלוף מספר שנים מהפגישה, בשובו
13 משהות ממושכת בחו"ל: **"כל הזמן ניסיתי לפשר, גם היה איזה מפגשים כאלה ואחרים, יהודה**
14 **כל הזמן אמר לא מגיע לו, נתתי לא (צ"ל: לו – ש"פ) זה מה שיהודה אמר ואף פעם לא הצלחתי**
15 **להבטיל את זה לאיזה פשרה כלשהי, גם אתמול בלילה ניסיתי לעשות את זה וגם לא הצלחתי"**
16 [שם, עמ' 28-29]. מכאן שמישל ידע שהפגישה מיום 20.6.06 לא הביאה לקץ הסכסוך. על רקע עמדתו
17 הנוקשה והעקבית של הנתבע, לפני הפגישה, במהלכה ואחריה, כמצוטט לעיל – התרשמותו של
18 מישל, כאילו ברגע מסוים בסוף הפגישה הנתבע הסכים לפשרה על סך 775,000 ₪, בניגוד לעמדתו
19 הנוקשה והעקבית לאורך כל הדרך, אינה משכנעת כדי הצורך בהעדה על גמירת דעתו של הנתבע
20 להסכים לפשרה שמישל הציע.

21 42. לשאלה אם מישל הראה לנתבע את מסמך ההתחשבנות בתום הפגישה, השיב מישל: **"כן, זה**
22 **היה במשרד שלי, הוא יודע מהמסמך הזה בטח"** [שם, עמ' 29]. שוב משתקף כאן ביטחון
23 סובייקטיבי שאינו נשען על וודאות אובייקטיבית. ואמנם, בתשובה לשאלותיה של ב"כ הנתבע,
24 מישל אישר כי לאמיתו של דבר אינו יודע אם הנתבע ראה את המסמך, ויכול להיות שלא ראה אותו
25 ולא קרא אותו [שם, עמ' 35]. עצם היעדרה של פעולה שבה מישל מציג לפני הנתבע את הסיכום
26 הכתוב של ההסכמה הנחזית, ומקבל ממנו אישור או אשרור לאותו סיכום – מחלישה את הבסיס
27 האובייקטיבי להנחתו של מישל כי הנתבע הסכים לתוכנו, חרף התנגדותו לכך לפני הפגישה,
28 במהלכה ולאחריה.

29 43. בניגוד למשתמע ממסמך ההתחשבנות ומתצהירו של מישל, תניית הריבית של 2% בחודש לא
30 היוותה אפילו לכאורה חלק מן ההסכמה, גם לגרסתו של מישל. מישל הבהיר כי נקב על דעת עצמו
31 בעיצום כספי דרקוני, כדי להמריץ את הנתבע לשלם לתובע את הסכום המדובר ללא דיחוי [שם,

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 עמ' 31 – 33]. מישל עצמו, הוגה הפשרה והעיצום, לא העלה בדעתו שריבית נשך זו תמומש למעשה;
2 כעדותו: "נראה לך שהיום בחלוף לא משנה מה, ויקבע בית המשפט שמגיע לו 700,000 אז מה?
3 800,000 אז מגיע לו 2 אחוז ריבית דריבית? מה אנחנו עבריינים?" [שם, עמ' 33]. יצוין כי, לגבי
4 התקופה שקדמה לפגישה, התובע הודה כי חובו הנטען של הנתבע כלפיו לא נשא ריבית או זכות
5 לרווח כלשהו [פרוטוקול מיום 11.6.20, עמ' 100-101, 109-110].

6 44. למשמעות היעדרה של חתימת הצדדים על מסמך ההתחשבנות מאלפת תשובת התובע עצמו
7 לשאלה מדוע הוא לא חתם על המסמך: "למה שהיינו בסערה... וכולם מתווכחים וזה וזה. אני לא
8 הסכמתי את זה בשום פנים ואופן" [שם, עמ' 111]. הגם שהתובע העיד כי בסופו של דבר התרצה
9 להסכים לפשרה [שם, עמ' 114] – יש באמור כדי לזרוע ספק נוסף בשאלת הסכמתו הנטענת של
10 הנתבע, שלא חתם על המסמך, ושהסכמתו הנטענת לתוכנו לא הוכחה.

11 45. סעיף 5 בחוק החוזים קובע כי "הקיבול יהיה בהודעת הניצע שנמסרה למציע והמעידה על
12 גמירת דעתו של הניצע להתקשר עם המציע בחוזה לפי ההצעה" (ההדגשה הוספה). על החשיבות
13 הנודעת לחתימה על מסמך, המתיימר לכוון התחייבות משפטית, לצורך הוכחת גמירת דעת כאמור,
14 והמשמעות של היעדרה, נאמר: "אם נתקלים אנו בחוזה בלתי חתום, ואחד הצדדים לחוזה הכתוב
15 יטען, כי לא הגיעו הצדדים לגמירות דעת ועל-כן אין תוקף לנוסח החוזה, הרי תהיה בהעדר
16 החתימה בדרך כלל משום הוכחה מרחיקת לכת, ואולי כמעט קונקלוסיבית, לטובת גירסתו" [ע"א
17 571/79 דירות מקסים בע"מ נ' ג'רבי (21.2.1983), פסקה 12]. וכן נאמר: "אין ללמוד מהפסיקה
18 שעסקה בנושא אלא זאת: חתימה היא עדיין ביטוי מן המעלה הראשונה לקיומה של גמירת דעת
19 לכרות חוזה. מסמך ללא חתימה יוצר חזקה כי אינו מחייב. חזקה זו נובעת מניסיון החיים
20 ומאורחות המסחר. כדי לסתור את החזקה יש צורך בראיות משמעותיות" [דניאל פרידמן ונילי
21 כהן, חוזים א (1991) 452].

22 46. סיכום התרשמותי מעדות מישל, שבה מגולמת התשתית הראייתית הרלבנטית שלפניי בעניין
23 זה, הוא כי לא הורם הנטל, הרובץ על התובע, להוכיח העדה על גמירת דעתו של הנתבע להתחייבות
24 הגלומה במסמך ההתחשבנות. מישל הודה כי רכיב הריבית, שנחזה במסמך ובתצהיר התומך בו
25 כחלק מן ההסכמה, לא הוסכם למעשה. מישל תיאר עמדה עקבית, נחושה וכעושה של הנתבע שלא
26 להוסיף ולשלם לתובע, בגין אותה עסקת יסוד היסטורית, מעבר למה שהתחייב לשלם לו בגינה
27 מלכתחילה. מישל לא שכנע אותי כי, במהלך הפגישה, שינה הנתבע לחלוטין את עמדתו וביצע מצג
28 מפורש וברור של הסכמה וקיבול להצעת הפשרה של מישל. מישל האמין שזו התוצאה המתבקשת,
29 ולא רצה להאמין שהנתבע לא יתרצה לה. אולם, נוכח המצרף של חלקי עדותו של מישל, ובהיעדר
30 חתימה של הנתבע על מסמך ההתחשבנות, או תקיעת כף או פעולה סמלית כיוצא בה, או ראיה
31 אחרת לכך שהנתבע הסכים בפועל לתוכנו של מסמך ההתחשבנות, ולמצער להתחייבות העיקרית

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 19-05-22210 קריאף נ' אמסילי

1 בו לשלם לתובע סך 750,000 ₪, אפילו ללא הריבית הנזכרת בו – אני קובע כי לא הוכחה לפניי העדה
2 על גמירת דעתו של הנתבע להתחייב כלפי התובע כאמור במסמך ההתחשבות. לפיכך, אני דוחה
3 את טענת התובע בדבר התקשרות הצדדים בחוזה במעמד הפגישה מיום 20.6.06.

4 היעדר העדה על גמירת דעת חדשה לאחר הפגישה מיום 20.6.06

5 47. ההכרעה בפלוגתא שבנדון, בשאלה אם הצדדים הסכימו, לאחר הפגישה מיום 20.6.06, כי
6 הסכום המוסכם הנקוב במסמך ההתחשבות לא ייפרע לאלתר, על אף האמור במסמך, אלא יישאר
7 כחוב נושא ריבית כמוסכם במסמך (2% בחודש), ויפרע לפי דרישת התובע – נגזרת, למעשה, מן
8 הדיון לעיל בפלוגתא אודות מסמך ההתחשבות עצמו. משלא הוכח, מעבר למאזן ההסתברות, כי
9 הנתבע הסכים לעיקר תוכנו של מסמך ההתחשבות – אין לקבל את גרסת התובע, שאינה נתמכת
10 בכל ראיה, כי הנתבע הסכים, זמן קצר לאחר הפגישה, לווריאציה על אותו תוכן.

11 48. אדרבא: לגרסת התובע, הנתבע השמיע את הסכמתו להסדר האמור באזני אנשים אחרים,
12 לרבות ג'קי בן זקן, ששמו הוזכר על ידי מישל כמועמד מומלץ לניסיון גישור ופישור נוסף בין
13 הצדדים. משאיש מאותם אנשים, לרבות ג'קי בן זקן, לא הובא לעדות – חזקה שעדותם לא הייתה
14 תומכת בגרסתו של התובע [ע"א 9656/05 שוורץ נ' רמנוף חברה לסחר וציוד בניה בע"מ
15 (27.7.2008), פסקה 26].

16 49. גרסת ההסכמה האמורה בלתי סבירה במידה קיצונית בשל רכיב הריבית הכלול בה (2%
17 בחודש). חזקה על הנתבע, שהוא איש עסקים, שלא היה מסכים לתנאי מימון שכזה, הגרוע במידה
18 ניכרת מתנאי המימון המקובלים, לאורך זמן. כמצוטט לעיל [בפסקה 43], אפילו מישל, יוזמו של
19 מסמך ההתחשבות, שהודה כי תניית הריבית האמורה נרשמה במסמך ההתחשבות על דעתו בלבד
20 ובלא שהנתבע הסכים לה, לא התכוון ברצינות למימושה לאורך זמן, נוכח הדרקוניות שלה.

21 50. גרסת התובע גם אינה תואמת את הנוהג בין הצדדים, שעל פי הודאת התובע, בתקופה שבין
22 עסקת היסוד לבין הפגישה מיום 20.6.06, לא כלל ריבית או תוספת אחרת לקרן החוב [פרוטוקול
23 מיום 11.6.20, עמ' 100-101, 109-110]. מובן שגרסה זו גם אינה תואמת את הנוהג הכללי יותר
24 בקהילת החברים הרלבנטית, לפי עדותו של מישל: חברים, המסייעים זה לזה והעשויים לוותר זה
25 לזה על סכומי כסף גדולים, אינם נושים זה בזה ריביות נשך.

26 51. אני דוחה, אפוא, את גרסת התובע בדבר ההסכמה בעל פה, לאחר הפגישה מיום 20.6.06,
27 לדחות את פירעון הסך של 775,000 ₪ עד שיידרש על ידי התובע, תוך שהסכום צובר ריבית בשיעור
28 2% בחודש.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 **ביצוע תשלומים לפירעון החוב על ידי הנתבע לאחר הפגישה מיום 20.6.06**

2 גרסת התובע: תשלום סך 106,000 ₪, על ידי הנתבע, על חשבון חובו לתובע

3 52. התובע טוען כי, מלבד הסכום של 434,000 ₪, שאין מחלוקת כי הנתבע שילמו לתובע בשנים
4 2002-2003, לפירעון חובו בגין עסקת היסוד – הנתבע הוסיף ושילם לו, באמצעות צדדים שלישיים,
5 בתקופה מיום 24.11.13 עד יום 18.2.14, על חשבון החוב, סכומים שהצטברו לסך 106,000 ₪ [כתב
6 התביעה, סעיף 16 ונספחים ג1-ג2].

7 גרסת הנתבע המוקדמת: להד"ם

8 53. הנתבע הכחיש, בכתב ההגנה, כל פירעון על חשבון ההתחייבות מושא מסמך ההתחשבות
9 בפרט, או חובו לתובע בכלל; ובכלל זה את התשלומים הנטענים בסך 106,000 ₪. גם כאן, הנתבע
10 לא הסתפק בהכחשה לקונית של גרסת התובע, או בשלילת קשר בין התשלום לנתבע לבין החוב
11 הנטען. הנתבע שלל באופן גורף את התשלומים האמורים והקשר שלהם לנתבע; טען כי התובע זייף
12 את התרשומת הפנימית שערך בדבר התשלומים האמורים; ושלל היכרות עם חברת ששון האופה
13 ל.ש. בע"מ, מושכת השיק שבאמצעותו בוצע אחד התשלומים האמורים, לגרסת התובע [כתב
14 ההגנה, סעיף 23].

15 גרסת הנתבע המאוחרת: הנתבע שילם לתובע סך 106,000 ₪, כצדקה ולא כפירעון חוב

16 54. בניגוד להכחשה בכתב ההגנה – בעדותו לפני הודה הנתבע כי אמנם שילם לתובע, בשנת 2014,
17 סך 100,000 ₪ או 106,000 ₪; אך טען שעשה זאת כצדקה עם התובע, לבקשתו בשל מחסורו, ולא
18 כפירעון חלקי של חובו לתובע [פרוטוקול מיום 26.7.20, עמ' 171 ו-213].

19 הנתבע שילם לתובע, בשנים 2013-2014, סך 106,000 ₪ על חשבון החוב

20 55. התובע הציג רישום עצמי בדבר קבלתם של 4 תשלומים מאוחרים, בסכומים שונים, בתקופה
21 מנובמבר 2013 עד פברואר 2014 [מוצג 2 בתיק המוצגים מטעם התובע]. אמנם, כטענת הנתבע, לא
22 ברור מה טיבן של החתימות בראש העמוד, הנטולות הקשר; ואין בתרשומת חתימות בצד כל שורה
23 הנחזית לשקף תשלום מסוים. הגם שמוצגים נוספים מטעם התובע [מס' 10 – 12] נחזים להתייחס

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

- 1 לסכום האחרון באותו רישום, בסך 25,000 ₪ – הם אינם מגלים את הקשר בין הנתבע לבין מושכת
2 הצ'ק, חברת ששון האופה ל.ש. בע"מ.
- 3 56. אולם, הנתבע הודה בתשלום לתובע של אותו סכום בדיוק, באותה תקופה [פרוטוקול מיום
4 26.7.20, עמ' 213]. באי-התנגדותו לקבלת תצהירו של מר אליקים בדבר התשלום לתובע בסך
5 434,000 ש"ח בשנים 2002-2003 – הנתבע הודה, במשתמע, בדפוס זה של ביצוע תשלום לתובע,
6 בדרכי עקיפין, על ידי צדדים שלישיים. לפיכך, במאזן ההסתברות האזרחי, אני מעדיף את גרסת
7 התובע שלפיה תשלומים אלו אכן בוצעו, מטעמו של הנתבע, כאמור בתרשומת הפנימית שערך [מוצג
8 2 בתיק המוצגים מטעם התובע].
- 9 57. לפי התרשומת האמורה, התשלומים בוצעו ב-3 פעימות, בתקופה מיום 24.11.13 עד יום
10 18.2.14. לפיכך, לצורך פשטות החישוב, אניח ששולמו בפעימה אחת, באמצע התקופה, קרי: ביום
11 5.1.14.
- 12 58. הנתבע, משהודה סוף סוף בהעברה לתובע בסך 106,000 ₪, ייחס זאת לצדקה, תחת פירעון
13 חוב. התובע, מצדו, ייחס זאת לחובו הנדון של הנתבע. לעיל קבעתי כי הייתה עסקת יסוד בין
14 הצדדים, שבמסגרתה הנתבע התחייב לשלם לתובע למצער סך \$110,000, ובפועל פרע לו סך 434,000
15 ₪, ונותר חייב לו סך 94,000 ₪, נכון ליום 6.1.03 [כלעיל בפסקה 24]. במועד ביצוע התשלומים
16 האמורים בסך 106,000 ₪ עמד חוב זה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק, על סך 158,788 ₪.
17 כלומר, גם לפי ממצאיי, המיוסדים על הודאות הנתבע – הנתבע היה בעל חוב לתובע, בתקופת ביצוע
18 התשלומים האמורים בשנים 2013-2014, בסכום העולה על סכום התשלומים. בנסיבות אלה, גרסת
19 התובע, שלפיה הנתבע ביצע תשלומים אלו לפירעון חובו לתובע, מסתברת יותר מגרסת הנתבע,
20 שלפיה הנתבע העניק לו מתת חסד, תוך שימור חובו.
- 21 59. זאת ועוד: גרסת הנתבע בדבר ביצוע התשלום כצדקה הייתה גרסה כבושה, שהועלתה רק
22 בעדותו לפניי; לאחר שבכתב הגנתו שלל את גרסת התובע בדבר אותם תשלומים באופן גורף. גרסה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 כבושה, שאין בצדה הסבר משכנע לכבישתה, היא גרסה נחותה מבחינה ראייתית [כלעיל בפסקה
2 11].

3 60. לאור המקובץ, אני מעדיף את גרסת התובע, שלפיה התשלומים בוצעו כפירעון לחוב הנדון
4 (אם כי לאו דווקא בזיקה למסמך ההתחשבוני, שלפי קביעתי לא הפך לחוזה מחייב) – על גרסת
5 הנתבע, שלפיה התשלומים בוצעו כצדקה לתובע בשל מחסורו.

6 61. ממסקנתי האמורה נובע כי, לאחר ביצוע התשלומים האמורים בסך 106,000 ₪, הנתבע נותר
7 חייב לתובע סך 52,788 ₪; נכון ליום 5.1.14. סכום זה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק, עולה
8 – נכון לתאריך פסק הדין – לסך 58,527 ₪.

9 המפגש בין הנתבע וחתנו של התובע: שיחה על פשרה אפשרית שאינה ראייה לחיוב

10 62. בשולי פרק זה אתייחס לטענת התובע, המגובה בעדות חתנו, מר אורי בירנבאום (להלן:
11 "אורי"), כי בשנת 2015 הסכים הנתבע, בפגישת פישור עם אורי, לשלם לתובע סך מיליון ₪ לסילוק
12 טענות התובע. הנתבע הודה בקיום הפגישה, אך הכחיש הסכמה כאמור.

13 63. איני צריך להכריע במחלוקת זו. אפילו הסכים הנתבע לפשרה כאמור, אין בכך משום ראייה
14 לטענות התובע בעניין חובו של הנתבע כלפיו; משום שהמדובר היה בשיחה אודות פשרה אפשרית,
15 ולא בהודאה בחיוב. אדם עשוי לשקול פשרה בסכום גבוה בהרבה מזה שהוא מודה בחבותו לגביו,
16 כדי "לקנות סיכון" נוכח תביעה משפטית צפויה, שתוצאותיה מי ישרון. אפילו מבשילה פשרה כזו
17 לכדי חוזה מחייב – אין בה משום ראייה לגרסה של מי מן הצדדים. על אחת כמה וכמה כאשר מדובר
18 בשיחת גישוש לבחינת פשרה אפשרית, שלא הבשילה לכדי הסכמה.

19 64. סיכומו של עניין זה הוא שממילא אין בעדותו של אורי, בדבר אותה שיחה אודות פשרה
20 אפשרית שקיים עם הנתבע, כדי לסייע להכרעה בענייננו. צר לי על הטרחה הרבה שטרח אורי, אשר
21 הגיע ממקום מגוריו בלוס אנג'לס ופינה מזמנו היקר לצורך מתן עדות במשפט. אולם, בסכסוך זה,
22 שעיקרו דברים שבעל פה, נודעת חשיבות פוטנציאלית לכל בדל עדות שהייתה עשויה, במבט מראש,
23 לזרות אור כלשהו על הפרשה. מסקנתי האמורה לא הייתה, אפוא, ניתנת לקביעה מלכתחילה,

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 בטרם שמעתי את העדות. משהתובע ביקש לזמן את אורי לעדות – לא ראיתי הצדקה שלא להיעתר
2 למבוקשו.

3 היעדר התיישנות

4 65. הנתבע טוען כי התביעה, מיום 12.5.19, מיוסדת על התחייבות נטענת משנת 2002, או על
5 מסמך ההתחשבנות משנת 2006; ולפיכך עילתה התיישנה זה מכבר.

6 66. התובע טוען כי נוכח ההסכמה הנטענת משנת 2006, שלפיה פירעון החוב לא יהיה מידי אלא
7 על פי דרישה, ללא הגבלת מועד – מרוץ ההתיישנות התחיל רק במועד כפירתו המשתמעת של הנתבע
8 בחוב, לראשונה, באי-מענה למכתב הדרישה מיום 3.7.16 [נספח ד' לכתב התביעה].

9 67. דא עקא, שכאמור לעיל – התובע לא הוכיח את טענתו להסכמה בעל פה לכינון חוב לפירעון
10 לפי דרישה, ללא הגבלת זמן. כלומר, בנפול טענת התובע לשכלול חיוב לפירעון לפי דרישה, בשיחה
11 עם הנתבע, כחודש לאחר הפגישה מיום 20.6.06 – נופלת גם טענת התובע בדבר דחייה של תחילת
12 מרוץ ההתיישנות לפרק זמן בלתי מוגבל ממועד זה, עד מועד כפירתו הראשונה של הנתבע בחיוב.

13 68. טענתו האמורה של התובע בעייתיות עוד יותר מסתם טענה להסכמה כספית בעל פה [שהיא
14 בעייתית מאוד כשלעצמה, כמפורט להלן]; משום שיחד עם ההסתמכות על קנה ראייתי רצוף – היא
15 שוללת את ההגנה שמוסד ההתיישנות פורש על נתבעים במצבים מועדים לחסר ראייתי בשל חלוף
16 הזמן. פרשנות תכליתית של דיני ההתיישנות מחייבת, אפוא, להגביל את דחיית מרוץ ההתיישנות
17 של נשייה בלתי תחומה במועד לזמן סביר מהשתכללותה [ד"נ 32/84 **עזבון ויליאמס נ' Israel**
18 **British Bank (London) (in liquidation)** (21.3.1990), פסקאות 11, 15, 18, 21 – 23]. לפיכך,
19 אפילו היה משתכלל חיוב כאמור ביולי 2006 – היה מקום לתבעו תוך זמן סביר, שבנסיבות העניין
20 לא היה אמור לעלות על 3 שנים. כלומר, עילת התביעה שהייתה נגזרת מן החיוב הנטען מיולי 2006,
21 אפילו הייתי מכיר בו – הייתה מתיישנת ביולי 2016; קרי: כ-3 שנים לפני הגשת התביעה בפועל.
22 משלוח מכתב דרישה במועד זה לא היה עשוי, אפוא, להועיל לתובע.

23 69. בעניינינו, התובע לא נקט כל פעולה במטרה לקשור את הנתבע למסמך ההתחשבנות, שכזכור
24 לא נחתם על ידי הנתבע, או להתחייבות הנטענת לפרוע את הקרן והריבית הנקובים בו לפי דרישה.
25 הוא גם לא הביא לעדות את מי שלטענת התובע היה עד להודאת הנתבע באמור, מר גיקי בן זקן
26 [כלעיל בפסקה 48]. הוא לא דאג להזכיר את ההתחייבות הנטענת באופן מתועד, כדי שתגובת הנתבע
27 לכך תשמש כראיה לחוב ולאי-תחילתו של מרוץ ההתיישנות לגביו, או תגרור כפירה, ובעקבותיה
28 התדיינות, במועד מוקדם ועדיף לבירור ראייתי. התובע לא שעה לדברי מישל, שכעדותו "גם עשרות

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 19-05-22210 קריאף נ' אמסילי

- 1 פעמים אחרי המסמך הזה, לא עשרות מאות פעמים, אמרתי גם לאילן קריאף, אילן תלך ליהודה
2 תתחשבן איתו, אילן גם מסמס את זה" [פרוטוקול מיום 11.6.20, עמ' 27].
- 3 70. לאור המקובץ, אני דוחה את טענת התובע להיעדר התיישנות מחמת היות החיוב הנדון נתון
4 לפירעון "לפי דרישה".
- 5 71. מצד שני, אני מקבל את טענתו הנוספת של התובע, שלפיה התשלומים בסך 106,000 ש"ח,
6 משנת 2013-2014, מהווים הודאה משתמעת בחוב.
- 7 72. התובע מסתמך, בטענה זו, על הוראת סעיף 9 בחוק ההתיישנות, תשי"ח-1958, לאמור:
8 "הודה הנתבע, בכתב או בפני בית משפט, בין בתוך תקופת ההתיישנות ובין לאחריה, בקיום זכות
9 התובע, תתחיל תקופת ההתיישנות מיום ההודאה; ומעשה שיש בו משום ביצוע מקצת הזכות,
10 דינו כהודאה לענין סעיף זה" (ההדגשה הוספה).
- 11 73. הפסיקה שהוזכרה בסיכומי הנתבע [בפסקה 97; לאמור: רע"א 9041/03 בטחיש נ' מדינת
12 ישראל (18.8.2005) ורע"א 1206/20 פלוני נ' שירותי בריאות כללית (14.7.2020)] – אינה רלבנטית
13 לענייננו. שם התובעים התיימרו לבסס את תחולת סעיף 9 הנזכר על הודאה בכתב של הנתבע, לפי
14 הרישה לסעיף, בנסיבות שבהן המסמך שנדון שם לא כלל הודאה בזכות. בענייננו, לעומת זאת,
15 התובע מסתמך על הסיפה של הסעיף, ועל ביצוע מקצת הזכות, על ידי תשלום לפירעון החוב.
- 16 74. לעיל [בפסקאות 58 – 60] דחיתי את טענת הנתבע כי היה מדובר בצדקה, וקיבלתי את טענת
17 התובע כי מדובר בתשלומים לפירעון חובו של הנתבע לתובע. בנסיבות אלה, מדובר ב"מעשה שיש
18 בו משום ביצוע מקצת הזכות", ולפיכך "דינו כהודאה" לעניין איפוס מרוץ ההתיישנות.
- 19 75. מסקנתי, אפוא, כי עילת התביעה לפירעון חובו של הנתבע לתובע, ככל שהיא נוגעת ליתרת
20 החוב שבו הודה הנתבע, לאחר ביצוע תשלומים שהנתבע הודה בהם – לא התיישנה, למרות שהיא
21 נעוצה בעסקת היסוד משנת 2002, ובהתחייבות הנתבע במסגרתה; משום שהנתבע, על ידי ביצוע
22 תשלומים לפירעון החוב בחודשים נובמבר 2013 – פברואר 2014, ביצע מעשה שדינו כהודאה בחוב
23 אשר מאפסת את מרוץ ההתיישנות.
- 24 **אי-זכאות להוצאות**
- 25 76. העדויות מטעם הצדדים בהליך זה פרשו לפניי נוהג בעשיית עסקים של יצירת חיובים ופירעון
26 חיובים ללא תיעוד חתום. נוהג זה מאוד מאוד בלתי רצוי משיקולי מדיניות משפטית; משום שהוא

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 מגדיל את הסיכון למחלוקות עתידיות ולטעות בהכרעתן, תוך הגדלת העלות של בירורן ותכופות
2 גם להחצנתה.

3 77. יחסי החברות בין הצדדים אינם מצדיקים נוהג זה. לא תמיד חברים נשארים חברים, ויחסי
4 התובע והנתבע בענייננו מדגימים זאת. לעתים שינוי הנסיבות שומט את הבסיס להסכמה המקורית,
5 והאינטרסים שהפכו למנוגדים מעכירים את היחסים ומנביטים מחלוקות. גם חברים לא תמיד
6 זוכרים באופן זהה את ההסכמות ביניהם. הזיכרון האנושי אינו אסמכתא הולמת לצרכים
7 משפטיים; כמה שנאמר: "הזיכרון פעם מנפה, פעם מייפה ופעם מחפה. תמיד אישי, סובייקטיבי
8 וייחודי, כמו טביעת אצבע של הנפש" [אמנון שמוש]. "הזיכרון לוקח לעצמו רישיון ספרותי. הוא
9 משמיט פרטים מסוימים; מגזים באחרים, בהתאם לערך הרגשי של הנושא שבו נוגע הזיכרון –
10 מכיוון שהזיכרון ממוקם בעיקרו בלב" [טנסי ויליאמס]. מי מן החברים עלול, חלילה, להידרדר
11 למצב רפואי שבעטיו ימצא עצמו הצד האחר מול בן-משפחה של חברו משכבר, שלא היה בסוד
12 ההסכמה המקורית, ללא אסמכתא ממשית לגרסתו בדבר החיוב התלוי ועומד.

13 78. היעדר תיעוד מפורט להסכמות מגביר את הסיכון למחלוקות עתידיות, וגם מייקר את בירורן
14 של מחלוקות כאלה. תחת עיון במסמך המפרט את ההסכמות, ועל ידי כך גם מעניק בסיס עשיר
15 יותר להתחקות אחר אומד דעת הצדדים בעניינים שלא פורטו בו – יידרש הליך משפטי ממושך
16 ויקר, שיכלול העדת עדים אודות נסיבות ההתקשרות ומצגי הצדדים לאורך השנים. התרשמות
17 שיפוטית ממהימנותם של עדים מועדת לטעויות יותר מאשר הבנת הנקרא החוזי, ופחות ניתנת
18 לתיקון ערעורי [דרורן מנשה], "שיקול דעת עובדתי, חופש הוכחה ותיזות בדבר מקצועיות השפיטה",
19 הפרקליט מג 83, 103 – 105]. כל העלויות הללו משרתות תחרות משפטית על זכייה בערך נתון,
20 שהיא בגדר "חיפוש רנטה" (rent seeking); כלומר: מאבק בזבזני שאינו מגדיל את הרווחה
21 המצרפית אלא מכרסם בה.

22 79. לא בכדי נקבע, כפי שכבר הוזכר, כבר בחוק הפרוצדורה האזרחית העותומני (משנת 1879;
23 להלן: "חוק הפרוצדורה"), כי "תביעות הנוגעות להתחייבויות וחוזים... או להלוואות שעל פי
24 הרגיל והנהוג הם נעשים במסמך בכתב... צריך להוכיח במסמך בכתב" [שם, סעיף 80]. הרגיל
25 והנהוג בעולמנו – גם אם לא בקהילת החברים של התובע, הנתבע ומישל [כלעיל בפסקה 32] – הוא
26 שהתחייבויות בסכומים גבוהים כבענייננו, ופירעון, זוכים לתיעוד. אפילו במרחבי האימפריה
27 העותומנית בשנת 1879, כאשר רוב האוכלוסייה לא ידעה קרוא וכתוב, נדרשו צדדים להתחייבויות
28 כאלה לעשות מאמץ סביר למצוא לבלר שיערוך עבורם שטר עסקה [חוק הפרוצדורה, סעיף 82(ד)].
29 בזמננו ובמקומנו, שבהם האוריינות ואמצעי התיעוד זמינים עבור כל אדם – ההימנעות מתיעוד
30 התחייבויות כספיות בסכומים גדולים ופירעון, בשל עצלות או בשל דימוי רומנטי של עשיית עסקים
31 בלתי פורמלית בין חברים, אינה נבונה, אינה אחראית ואינה מוצדקת.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

80. המשפט מכיר בתופעה של הסכמים המבוססים על אמון בין הצדדים להם, המכונים
"הסכמים ג'נטלמניים" או "הסכמים שבכבוד". אולם, הסכמים כאלה נועדו להישאר עניינם הפרטי
של הצדדים להם, ולהיות תלויים בכיבוד אותו אמון על ידיהם. הם לא נועדו להיאכף על ידי בתי
המשפט [דניאל פרידמן ונילי כהן, **חוזים** א (מהדורה שנייה 2018), 453 – 455; גבריאלה שלו,
"הסכמים ג'נטלמניים (שם זמני)", **משפטים** לב(3) (תשס"ב) 3, 5]. הרוצה לקיים עם זולתו יחסים
כספיים אכיפים – ייכבד וינהג כדרך שאנשי עסקים סבירים נוהגים בנסיבות העניין, ויקפיד על
תיעוד ההתחייבויות ופירעונן; או ילין על עצמו בלבד אם ציפיותיו יוכזבו בהיעדר ראיות לאכיפתן.

81. אמנם, בענייננו הוצגו אי-אלו מסמכים על ידי התובע. אולם, "העיקר חסר מן הספר": מסמך
ההתחשבנות מיום 20.6.06 אינו חתום על ידי הנתבע, ולעיל קבעתי כי לא הוכח שההסכמה הנחזית
המתוארת בו הושגה למעשה. אדרבא: הוכח פוזיטיבית שלא הייתה כל הסכמה לגבי הריבית
הנקובה בו, שממנה נגזר עיקר הסכום שבמחלוקת. במסמכים השונים שהציג התובע, בטענה כי הם
מתארים תשלומים שפרע הנתבע לתובע – אין כדי להוכיח את מהותה של עסקת היסוד ואת סכום
התחייבותו הכספית של הנתבע כלפי התובע במסגרתה; ולא לשכמותם כיוון סעיף 80 **בחוק
הפרוצדורה**.

82. האשם בהתנהלות האמורה רובץ לפתחם של שני הצדדים. איש מהם לא טרח לתעד, בזמן
אמיתי, את עסקת היסוד ואת ההתחייבות הכספית שהנתבע נתן לתובע במסגרתה. על ידי כך שללו
הצדדים מעצמם את התשתית הראייתית שהייתה עשויה להכריע במחלוקת ביניהם בשאלה אם
נותר לנתבע חוב כלפי התובע ומה גובהו, לרבות בזיקה לחלוף הזמן עד פירעונו. תשתית כאמור
הייתה גם מייתרת את הצורך במסמך ההתחשבנות ובסכסוך המשני בשאלת הסכמת הנתבע
לתוכנו. היעדרה של תשתית ראייתית כאמור אפשרה לנתבע להתכחש לעסקת היסוד, להתחייבות
ולפירעון. התכחשות זו אילצה את התובע להגיש תביעה, שבמסגרתה חזר בו הנתבע מחלק
מהכחשותיו. התובע ידע שהנתבע כופר למצער בחלק מן הסכום שהתובע נושה בו, למן שנת 2003.
הנתבע ידע שבינו לבין התובע יש עניין בלתי סגור; כי התובע נושה בו סכומים נוספים בעקבות
עסקת היסוד, ההתחייבות שניתנה במסגרתה וחלוף הזמן מאז בטרם פירעון; וכי, ביום 20.6.06,
חובר מסמך הנחזה לתעד את הסכמתו להתחייבות בסך 750,000 ₪, בתוספת ריבית חודשית
בשיעור 2%. כל זאת לא הביא איש מן הצדדים להציף בכתב את המחלוקת "בזמן אמיתי", ולפני
פטירתו של יצחקי, שאז היה קל הרבה יותר לבררה.

83. בשל התנהלות הצדדים כאמור, איני רואה לנכון לזכות בהוצאות המשפט אף אחד מן
הצדדים. דבר זה חל הן על התובע, שזכה בהכרה בסכום מסוים של חוב ובזכאות ליתרתו, לאחר
תשלומי הנתבע, בסך 58,527 ₪; הן על הנתבע, שזכה לכך שעיקר מניינה ובניינה של תביעת התובע
נגדו, על סך 8,000,000 ₪ (לצורכי אגרה), יידחה. לגבי הנתבע, מצטרפת להצדקת תוצאה זו גם

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 הכחשתו הלא ראויה של עניינים שבהמשך הודה בהם, ואחריותו, על ידי כך, להארכת ההתדיינות
2 ולסיבוכה.

3 **סיכום**

4 84. בשנת 2002 התובע סייע לנתבע לרכוש את יתרת הזכויות במגרש באשדוד, כדי שהנתבע יוכל
5 להקים עליו מיזם נדל"ן. בתמורה, הנתבע התחייב לשלם לתובע סכום מסוים, שאודותיו חלוקים
6 הצדדים. הגם שהנתבע טען, בכתב הגנתו, כי לא היו דברים מעולם – בעדותו הודה בקיומה של
7 עסקת יסוד כלשהי במועד האמור; כי התחייב לשלם לתובע, בגינה, סך \$110,000; וכי פרע את רובו
8 של סכום זה, סך 434,000 ₪, בתקופה שבין נובמבר 2002 ופברואר 2003. התובע טען כי, בעקבות
9 אותה עסקת יסוד, הנתבע נותר חייב לו סכום נוסף, יתר על הפירעון האמור. הנתבע שלל זאת.
10 קבעתי כי התובע לא הוכיח את גרסתו, מעבר למה שהנתבע הודה בו. אולם, נוכח הפער בין סכום
11 ההתחייבות וסכום הפירעון שבהם הודה הנתבע – קבעתי כי הנתבע נותר חייב לתובע סך 94,000
12 ₪, נכון ליום 6.1.03.

13 85. לגרסת התובע, ידיד משותף של הצדדים, מר מישל וענונו, ניסה ליישב את הסכסוך על דרך
14 הפשרה, במסגרת מעין פגישת גישור שנערכה ביום 20.6.06; וכי הפגישה הניבה "מסמך
15 התחשבנות", שם נכתב כי הוסכם שהנתבע ישלם לתובע סך 775,000 ₪, תוך חודש, אחרת יישא
16 הסכום ריבית בשיעור 2% בחודש. תחילה הנתבע שלל את כל האמור בטענת להד"ם. בעדותו הודה
17 הנתבע בקיום הפגישה ובעריכת מסמך ההתחשבנות על ידי מישל, אך שלל כי הסכים לתוכנו. מישל
18 הודה בעדותו כי עניין הריבית נרשם על דעתו, שלא בהסכמת הצדדים. ניתוח כלל עדותו של מישל,
19 כמו גם היעדרן של חתימות הצדדים על גבי מסמך ההתחשבנות, ועדויות חיצוניות להסכמת הנתבע
20 לתוכנו – הביאוני למסקנה כי לא הוכחה בענייננו העדה על גמירת דעתו של הנתבע להתחייב לשלם
21 לתובע את סכום הפשרה הנקוב במסמך, אפילו ללא ריבית.

22 86. התובע טען כי הנתבע פרע מקצת החוב, בתקופה מנובמבר 2013 עד פברואר 2014, בסך כולל
23 של 106,000 ₪; וכי הדבר מאשש את גרסת התובע בדבר התחייבות הנתבע לפי עסקת היסוד או
24 מסמך ההתחשבנות, וגם עולה כדי הודאת הנתבע בחוב המאפסת את מרוץ ההתיישנות. בכתב
25 הגנתו שלל הנתבע תשלומים אלו. בעדותו הודה כי שילם לתובע, אך טען כי הדבר נעשה כצדקה
26 עם התובע בשל מחסורו, ולא כפירעון חוב. קבעתי כי אין בתשלומים אלה כדי לבסס את גרסת
27 התובע בדבר עסקת היסוד או מסמך ההתחשבנות. אולם, העדפתי את גרסת התובע בדבר פירעון
28 חוב, על גרסת הנתבע בדבר צדקה. בתשלומים אלה הקטיף הנתבע את יתרת החוב, והיה בהם משום
29 ביצוע מקצת הזכות, המאפס את מרוץ ההתיישנות. לפיכך התביעה לא התיישנה, והתובע נותר נושא

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"א 22210-05-19 קריאף נ' אמסילי

1 בנתבע את יתרת החוב, לאחר ביצוע התשלומים האמורים – העולה לסך 58,527 ₪, נכון לתאריך
2 פסק הדין.

3 87. הצדדים, בהתנהלותם העסקית, נמנעו מלתעד את העסקאות, ההסכמות, התשלומים
4 וההסתייגויות. הם לא פעלו כמתחייב מסעיף 80 בחוק הפרוצדורה האזרחית העותומנית, וכדרך
5 שאנשי עסקים סבירים, אפילו שוררים ביניהם יחסי ידידות, מצופים לנהוג בעניינים כספיים בסדר
6 גודל כבענייננו. הנתבע, שבעדותו הודה בחלק מטענות התובע, מסר בכתב הגנתו גרסה כאילו
7 הדברים לא היו מעולם, ובכך גרם להארכת ההליך ולסיבוכו. לפיכך אין צו להוצאות לטובת איש
8 מן הצדדים.

9 88. תוצאת פסק הדין, אפוא, היא כי על הנתבע לשלם לתובע סך 58,527 ₪, עד יום 1.2.22; אחרת
10 יישא הסכום הפרשי הצמדה וריבית פיגורים כחוק עד התשלום בפועל. אין צו להוצאות.

11

12

13

14

15

ניתן היום, א' שבט תשפ"ב, 03 ינואר 2022, בהעדר הצדדים.

שלמה פרידלנדר, שופט

16

17